جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته
رشته مددکاری اجتماعی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب شصت و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۶/۵/۱

لیست اعضا و مدعوین حاضر در یکصدوهشتادوهشتمین

جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۴/۱۸

حاضرین:

- خانم دکتر هستی ثنائی شعار (نماینده معاونت بهداشت)
- خانم دکتر طاهره چنگیز
- خانم دکتر فاطمه نبوی زاده (نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی اردکانی (نمایندگی از دانشگاه آزاد علوم پزشکی)
- آقای دکتر داود امی
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر عبدالمجید چراغعلی
- آقای دکتر جمشید حاجتی
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر عبدالحمید ظفرمند
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر محمدرضا منصوری
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سیدمنصور رضوی

مدعوین:

- آقای دکتر محمد کمالی
- آقای دکتر مازیار مرادی لاکه
- خانم دکتر پروین یاوری
- آقای محمد سبزی خوشنامی
- آقای دکتر عباسعلی یزدانی
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

رأی صادره در شصت و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۵/۱ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی

۱ـ برنامه آموزشی ***دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی*** با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲ـ برنامه آموزشی ***دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی*** از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر جمشید حاجتی

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر سیدمنصور رضوی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورد تائید است

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی

و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رأی صادره در شصت و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۵/۱ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سیدحسن هاشمی

وزیر بهداشت،درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی

رشته مددکاری اجتماعی در مقطع کارشناسی ارشدناپیوسته

حاضرین:

- آقای دکتر باقر لاریجانی
- آقای دکتر محمد حاجی آقاجانی
- آقای دکتر رضا ملک زاده
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکتر سیدحسن امامی رضوی
- آقای دکتر علی بیداری
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر محمدحسین پورکاظمی
- آقای دکتر جمشید حاجتی
- آقای دکتر عبدالمجید چراغعلی (نماینده سازمان غذا و دارو)
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر رامتین حدیقی
- آقای دکتر علیرضا زالی
- آقای دکتر سعید عسگری
- آقای دکتر حسین کشاورز
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر محمدرضا منصوری
- آقای دکتر شهرام یزدانی
- آقای دکتر سیدمنصور رضوی
- خانم دکتر طاهره چنگیز
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی

رشته: مددکاری اجتماعی

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در شصت و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته **مددکاری اجتماعی** که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل **(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه)** بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱ـ برنامه آموزشی **دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی** از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیرنظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲ـ از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات در زمینه **دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی** در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳ـ مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه **دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی** در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

فصل اول
برنامه آموزشی رشته مددکاری اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته مددکاری اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشدناپیوسته

خانم دکتر ملیحه عرشی	علوم بهزیستی و توانبخشی
خانم دکتر غنچه راهب	علوم بهزیستی و توانبخشی
خانم دکتر معصومه معارف وند	علوم بهزیستی و توانبخشی
آقای دکتر مصطفی اقلیما	علوم بهزیستی و توانبخشی
آقای دکتر فردین علی پور	علوم بهزیستی و توانبخشی
آقای دکتر حسین حاج بابایی	علوم بهزیستی و توانبخشی
آقای دکتر رمضانعلی قادری	علوم بهزیستی و توانبخشی
آقای محمد سبزی خوشنامی	علوم بهزیستی و توانبخشی
آقای دکتر غلامرضا قاسمی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر منصور فتحی	دانشگاه علامه طباطبایی

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آقای دکترسیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی	معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم راحله دانش نیا	کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم زهره قربانیان	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مقدمه:

مددکاری اجتماعی یک حرفه یاورانه مبتنی بر دانش، ارزش و اقدام است. هم اکنون در کشورهای مختلف از جمله هند، استرالیا، کانادا، آمریکا، آفریقا جنوبی، کشورهای آسیایی و ... مددکاری اجتماعی در مقاطع مختلف تحصیلی آموزش داده می شود.

با توجه به نیاز روز افزون و پیچیده شدن مسائل اجتماعی، برنامه درسی‌کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی نیازمند تغییر و تطبیق محتوای آن باپیامدها و نیازهای ناشی از تحولات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و یافته های علوم و همسوشدن با احتیاجات جامعه بوده است. بر این اساس برنامه درسی کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی (Master of Arts in Social Work) که درسیصدوسی‌وششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۹ به تصویب رسیده بود مورد باز نگری قرار گرفت. برنامه مذکور به مقتضای شرایط و تغییرات اجتماعی، در مباحث نظری و مهارت های حرفه ای خود مورد تجدید نظرقرار گرفت. تا فارغ التحصیلان، دانش و مهارتهای لازم را برای پاسخگویی به نیاز های متغییر جامعه کسب کرده و قادر گردند نقش و وظائف خود را در بهزیستی، رفاه و سلامت اجتماعی جامعه. با دانش، مهارت و توانمندی بیشتری ایفا نمایند. این برنامه فرصتی را برای تقویت در حیطه های علمی و عملی برای دانشجویان و دانش آموختگان مددکاری اجتماعی با هدف یادگیری و توسعه مهارتهای حرفه ای در بخش های مختلف دانشگاهی و بین سازمانی ارائه می‌دهد.

در بازنگری علاوه بر بهره مندی از نتایج بررسی برنامه های درسی کشورهای با سابقه بیشتر در امرآموزش مددکاری اجتماعی، از نظرات دانشجویان، دانش آموختگان، مددکاران اجتماعی شاغل در مؤسسات و سازمان های مختلف، اعضای هیات علمی با تخصص مددکاری اجتماعی با چندین سال تجربه عملی در حوزه های مختلف مددکاری اجتماعی و از نظرات کاربران خدمات مددکاری اجتماعی بهره گرفته شده است .

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی:

مددکاری اجتماعی — Master of Art in Social Work **(MSc)**

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته

تعریف رشته:

رشته مددکاری اجتماعی باتوجه به مسائل ومشکلات پیچیده جوامع انسانی و با استفاده از ظرفیت های علوم اجتماعی و علوم مرتبط با سلامت انسان بنیان گذاشته شده است. پایه و اساس این رشته، اهمیت دادن به عدالت اجتماعی، ارزش های جاری در جامعه و احترام به حقوق انسانی، مسئولیت جمعی و احترام به تفاوت انسان ها با یکدیگر می باشد. این رشته، با تکیه بر علوم اجتماعی و علوم سلامت (به ویژه سلامت روانی و اجتماعی)، افراد و ساختارها را در مقابله با چالشهای زندگی یاری می‌کند و زمینه ارتقاء رفاه و بهزیستی آنان را فراهم می‌کند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- داوطلبان شرکت کننده در آزمون دوره کارشناسی ارشدناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی لازم است واجد شرایط عمومی پذیرش دانشجوی دوره کارشناسی ارشدناپیوسته مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی باشند.
- **مدارکی تحصیلی مورد پذیرش:**

کارشناسی مددکاری اجتماعی ، کلیه گرایش های خدمات اجتماعی ، علوم اجتماعی (گرایش خدمات اجتماعی ، تعاون و رفاه اجتماعی ، پژوهشگری)

- قبولی نهایی داوطلبان شرکت کننده بر اساس نتایج آزمون کتبی و مصاحبه اعلام می‌گردد.

مواد امتحانی و ضرایب آن:

*جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدرک تحصیلی موردپذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هرسال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

دور ه آموزشی مددکاری اجتماعی در مقطع کارشناسی ارشدناپیوسته سابقه ای حدود صد ساله در جهان دارد. ایالات متحده آمریکا، کانادا و بریتانیا نخستین کشورهایی بودند که برای آموزش مددکاران اجتماعی در مقاطع تحصیلات تکمیلی پیش قدم شدند. در برخی از دانشگاه ها عنوان دوره مدیریت مددکاری اجتماعی و مدیریت خدمات اجتماعی برای این مقطع انتخاب شده است.

در ایران، نخستین برنامه آموزشی مددکاری اجتماعی در سال ۱۳۳۷ با پذیرش دانشجویان در تهران آغاز به کار کرد. درآموزشگاه عالی خدمات اجتماعی، پس از آن که دانشجویان مدت دو سال به تحصیل اشتغال داشتند، به اخذ مدرک فوق دیپلم خدمات اجتماعی نایل می آمدند. از سال ۱۳۴۴ دوره تحصیلی به چهار سال افزایش یافت ونوع مدارک ارایه شده، به کارشناسی ارتقا یافت. به منظور تربیت مددکارانی که قادر باشند، علاوه بر اداره و رهبری سازمان های رفاهی گسترده، نقش مشاور را درمؤسسات خدمات اجتماعی ایفا نمایند و انجام پژوهش های اجتماعی و فرهنگی را عهده دار شوند، همچنین قادر به آموزش دانشجویان مقاطع پائین تر رشته باشند، در سال ۱۳۴۹دورهٔ تحصیلی فوق لیسانس مددکاری اجتماعی با عنوان مدیریت خدمات اجتماعی ایجاد شد. بعد از انقلاب شکوهمند اسلامی و پس از بازگشایی دانشگاه ها در سال ۱۳۶۲ رشته خدمات اجتماعی در دانشگاه علامه طباطبایی راه‌اندازی شد. سال ۱۳۷۰ با تاسیس دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، برنامه درسی کارشناسی مددکاری اجتماعی توسط گروه آموزشی مددکاری اجتماعی دانشگاه علوم بهزیستی و توابخشی طراحی و در ۱۳۷۲/۲/۱۶ به تصویب رسید. سه سال بعد، برنامه درسی کارشناسی ارشد ۱۳۷۵/۱۲/۱۹ تصویب شد. برنامه آموزشی رشته، در سال ۱۳۹۶ مورد بازنگری قرار گرفته و در اختیار دانشگاههای مجری قرارداده شده است.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش آموختگان این دوره می توانند به عنوان مدرس، مددکار اجتماعی، مدیر، پژوهشگر یا کارشناس اجتماعی در جایگاه های شغلی زیر انجام وظیفه نمایند:

- موسسات آموزشی(مانند موسسات آموزش عالی و مراکز آموزش و پرورش)
- سازمانهای اجتماعی (مانند وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان‌های تابعه، کمیته امداد و سایر سازمانهای دولتی و غیردولتی مشابه)
- مراکز صنعتی(مانند شرکت ملی نفت و سایر مراکز صنعتی بزرگ یا کوچک)
- مراکز حقوقی، امنیتی و قضائی (مانند دادگاه ها، زندان ها)
- حوزه سلامت و بهداشت و درمان (کلینیک ها و بیمارستانها، کلینیک های مددکاری اجتماعی و مراکز مشاوره خصوصی و سایر مراکز دولتی، غیردولتی یا عمومی مرتبط)
- موسسات خدمات اجتماعی و رفاهی دولتی و غیر دولتی در حوزه های متنوعی مانند اعتیاد، سالمندان، کودکان، زنان، جوانان، خانواده، سوانح و بلایا، توانبخشی افراد دارای معلولیت، توسعه شهری و روستایی و ...

- در سازمانهای مردم نهاد و غیردولتی فعال در عرصه اجتماعی بهزیستی، مراکز بهداشتی ودرمانی، مراکز صنعتی، کلینیک های مددکاری اجتماعی، دادگاهها، آموزش و پرورش، کمیته امداد، مراکز باز پروری، انجمن ها و جمعیت های مربوط به گروه های آسیب دیده، گروه ها و جمعیت های در معرض خطر، مددجویان و خانواده های نیازمند.

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

ارزش های کلیدی که این برنامه آموزشی بر آن تاکید می نماید عبارتند از:

۱- ارزشمندی شأن، مقام و منزلت انسان در جامعه

۲- اعتقاد وتاکید بر رعایت اصول اخلاقی و تعهد به اصل رازداری

۳- اعتقاد و ایمان به عدالت اجتماعی در بهره وری از فرصتهای موجود در جامعه

۴-اعتقاد به توانمندی، استعداد و ظرفیت افراد در تعاملات اجتماعی و کیفیت زندگی

۵- تعهد به اصل اساسی خود تصمیم گیری

۶- اعتقاد و تعهد به رعایت اصول و ارزشهای حرفه مددکاری اجتماعی

دورنما (چشم‌انداز):

انتظار می‌رود در ده سال آینده دانش آموختگان این مقطع بتوانند خدمات مددکاری اجتماعی را در بالاترین سطح ممکن علمی و حرفه‌ای ارائه دهند به گونه ای که به لحاظ کمی و کیفی قابلیت رقابت با نهادهای آموزشی سطح اول منطقه را داشته باشد و دانشجویان و دانش آموختگان این مقطع بتوانند خدماتی با معیارهای به روز جهان به جامعه هدف ارائه دهند.

رسالت (ماموریت):

رسالت اصلی این رشته در این مقطع، تربیت نیروهای متعهد، ارزش مدار، آگاه و کارآمد است که با تکیه بر ارزش های انسانی و اصول اساسی مددکاری اجتماعی توانایی فعالیت در سطوح مختلف پیشگیری و مقابله با مشکلات اجتماعی، و بهبود کیفیت زندگی افراد، گروه ها و اجتماعات را داشته باشند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره باید قادر باشند:

- در تیم درمان با بکارگیری مداخلات روانی و اجتماعی بتوانند با فرد بیمار و خانواده او در مراکز درمانی دولتی وغیردولتی ارتباط موثری برقرار کند و به ارتقای سلامت روانی و اجتماعی آنها کمک کنند.
- در تیم توانبخشی اجتماعی با استفاده از مهارتهای حرفه‌ای زمینه بازگشت سریعتر و بهتر افراد آسیب‌دیده اجتماعی و یا بیماران را به محیط جامعه فراهم کند.
- با انجام پژوهش و آموزش در حوزه سلامت و آسیب های اجتماعی، زمینه ارتقاء کیفیت زندگی جامعه را فراهم نماید.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

دانش آموختگان این رشته نقش‌های زیر را در جامعه ایفا خواهند کرد :

- آموزشی-مشاوره ای
- پژوهشی
- ارائه خدمات و مداخلات اجتماعی
- مدیریتی- برنامه ریزی

توانمندی ها	شرح وظیفه حرفه ای	کد/کدهای درسی
ارتباط- تعامل- مصاحبه-مذاکره- گزارش	• برقراری ارتباط موثر حرفه ای با مراجعان، گروهها، همکاران و مدیران • تعامل سازنده با افراد و سازمان ها • حمایت یابی و مدافعه گیری • انجام مصاحبه ساختارمند با افراد و سازمانهای هدف و تهیه گزارش • انجام مذاکره، میانجی‌گری، توافق و حل مسئله با مخاطبین	۰۹- ۱۳- ۱۴ ۰۹- ۱۳- ۱۴ ۰۹- ۱۳- ۱۴ ۰۹- ۱۳- ۱۴- ۱۶ ۰۹- ۱۴- ۱۵
آموزش-مشاوره	• مشارکت در آموزشهای دانشگاهی برای دانشجویان سطوح پائین تر • مشارکت در برنامه هایی که برای بالابردن سطح توانمندیهای مددکاران اجتماعی اجرا می شوند. • آموزش و توانمندسازی مددجویان در زمینه های مختلف، از جمله، مهارت های زندگی، حل مسئله، مواجهه و مقابله با خطر و عوامل خطرساز و راههای ارتقاء سلامت و کیفیت زندگی • ارائه مشاوره جهت راههای بهبود وضعیت به گروههای هدف • مشاوره قبل، حین و بعد از ازدواج، مشاوره و طلاق	۱۵ ۱۶- ۱۷ ۱۲- ۱۳- ۱۵ ۰۹- ۱۱- ۱۲- ۱۷ ۰۹- ۱۰- ۱۱
پژوهش-نگارش	• شناسایی مشکلات و عوامل تهدید کننده گروههای هدف با انجام پروژه ها و پژوهشهای کاربردی • انجام مطالعات ارزیابی و نیازسنجی در زمینه مشکلات فردی، خانوادگی و اجتماعی • نگارش مقالات علمی و نامه های اداری • تحلیل آزمون های آماری (تحلیل واریانس، تحلیل خطی و تحلیل همبستگی ورگرسیون) تحلیل SWOT (حروف SWOT مخفف کلمات Strength به معنای قوت، Weakness به معنای ضعف، Opportunity به معنای فرصت و Threat به معنای تهدید است).	۱۲- ۱۳- ۱۶- ۲۱ ۱۲- ۱۳- ۲۱- ۲۲ ۱۳- ۱۴- ۲۱- ۲۲ ۲۲
مدیریت	• مدیریت نهادها و واحدهای حمایتی-خدماتی دولتی و غیردولتی	۱۱- ۱۵- ۱۶- ۱۷
توانمندیهای اختصاصی	• بازدید از مراکز مجاز (با رعایت قوانین جاری کشور و پایبندی به مسائل حقوقی مراکز و سازمان های ذیربط و اصول اخلاقی حرفه) • بررسی نیازها و مشکلات اجتماعی مشترک • ارائه برنامه در سطوح خرد و میانه با هدف کنترل و کاهش آسیبهای اجتماعی • بکارگیری آزمونهای روانی-اجتماعی در مددکاری اجتماعی • تهیه پرسشنامه با مقیاسهای لیکرت، افتراق معنایی، تورستون، گاتمن، بوگاردوس و چک لیست ارزیابی • تحلیل سیاستهای اجتماعی در تسهیل فرآیندهای مددکاری اجتماعی • طبقه بندی معلولین براساس فرمهای معتبر بین المللی • تحلیل عوامل موثر اجتماعی بر ناتوانی ها و برنامه ریزی برای مداخلات اجتماعی مرتبط و پایش و ارزشیابی آن • برنامه ریزی برای مدیریت یک مشکل • ارزیابی و اندازه گیری شدن آسیبهای اجتماعی	۱۳- ۱۴- ۱۵ ۱۱- ۱۲- ۱۶- ۱۷ ۱۲- ۱۳- ۱۶- ۱۷ ۱۱- ۱۳ ۱۲- ۲۱- ۲۲ ۱۷- ۲۱- ۲۲ ۱۸- ۲۱- ۲۲ ۱۲- ۱۸- ۲۱- ۲۲ ۱۱- ۱۸ ۰۹- ۱۱- ۱۲- ۱۷ ۱۷- ۲۱- ۲۲

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر استفاده از راهبردهای زیر استوار است:

- یادگیری مبتنی بر نقاط قوت (strengths-based)
- یادگیری جامعه‌نگر
- یادگیری مبتنی بر شواهد
- یادگیری سیستماتیک

یادگیری مبتنی بر کارورزی

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بین رشته‌ای و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک -کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب- کتاب خوانی
- اقدامات عملی(فیلد کارورزی)
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

- منشور حقوقی بیماران (۱) را دقیقاً رعایت نمایند.
- منشور اخلاقی حرفه مددکاری اجتماعی را رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه تدوین می شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهشهای مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- موارد ۱و۲در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد.

- **ارزیابی دانشجویان: (Student Assessment)**
- الف- دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد:
- برگزاری امتحان کتبی و شفاهی
- ارزیابی پورت فولید شامل: فعالیتهای دانشجو(گزارشات-مقالات و نوشته ها و ...)
- ب- دفعات ارزیابی:
- مستمر

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته مددکاری اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز:

مطابق ضوابط شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور.

ب- گروه های آموزشی پشتیبان:

- گروه آموزشی رفاه اجتماعی
- گروه آموزشی مدیریت و توانبخشی
- گروه آموزشی روانشناسی بالینی
- گروه آموزشی مشاوره
- گروه آموزشی آمار
- گروه آموزشی اپیدمیولوژی
- گروه آموزشی پزشکی اجتماعی

کارکنان دوره دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:

- کارشناس ارشد مددکاری اجتماعی

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

فضای عمومی مورد نیاز عبارتند از:

- کلاسهای درسی
- اتاق دانشجویان
- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس
- بایگانی آموزش
- وسائل سمعی و بصری
- اتاق استادان
- اتاق رایانه
- کتابخانه تخصصی

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

سازمان ها و محیط های مناسب کارورزی دانشجویان: سازمان ها و موسساتی است که به نحوی با خدمات مددکاری اجتماعی، رفاه اجتماعی و خدمات اجتماعی ارتباط دارند.

جمعیتها یا نمونه های مورد نیاز:

- افراد در معرض آسیب
- خانواده های آسیب دیده و آسیب پذیر
- افراد و خانوادهای درگیر با مواد مخدر
- کودکان کار، خیابانی، بی سرپرست و در معرض آسیب
- افراد،گروه های اجتماعی، مهاجرین
- کارکنان و پرسنل سازمانها ی نیازمند به خدمات رفاهی(جهت کسب اطلاعات و تجربیات)

سایر حیطه های علمی مورد نیاز:

- کتابخانه و مراکز اطلاع رسانی
- دسترسی به ژورنالها و نشریات علمی و حرفه ای داخل و خارج از کشور
- ارتباط حضوری با دانشگاه های صاحب نام و بهره گیری از تجربیات آنان

ارتباط با پژوهشکده های مرتبط با حرفه به منظور ارتباط دادن دانشجویان با پروژه ها

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه ای) مورد نیاز:

تجهیزات نمایش فیلم های سینمایی با رویکرد آموزشی

تجهیزات پیشرفته فیلم برداری(فیلم های آموزشی و پژوهشی)

دور بین، ضبط و پخش مصاحبه های آموزشی

فصل سوم

مشخصات دوره و دروس

برنامه آموزشی رشته مددکاری اجتماعی

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مشخصات دوره:

نام دوره: کارشناسی ارشدناپیوسته مددکاری اجتماعی

طول دوره و ساختار آن: براساس آئین نامه و ضوابط دوره کارشناسی ارشدناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می‌باشد

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد به شرح زیر می‌باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core)	۲۶ واحد
واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core)	۲ واحد
پایان‌نامه	۴ واحد
جمع کل	۳۲ واحد

جدول الف ـ دروس کمبود جبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۰۱	سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی*	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	–
۰۲	روش های مددکاری اجتماعی فردی ۱ و۲ **	۳	۳	–	۵۱	–	۵۱	–
۰۳	اصول و فنون مشاوره و مصاحبه در مددکاری اجتماعی**	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	–
۰۴	کارآموزی مددکاری اجتماعی فردی ۱و ۲**	۴	–	۴	–	۲۰۴ هر واحد ۵۱ ساعت	۲۰۴	–
۰۵	روش های مددکاری اجتماعی گروهی ۱و ۲**	۳	۳	–	۵۱	–	۵۱	–
۰۶	کارآموزی مددکاری اجتماعی گروهی ۱و ۲**	۴		۴	–	۲۰۴ هر واحد ۵۱ ساعت	۲۰۴	–
۰۷	روش های مددکاری اجتماعی جامعه ای**	۲	۲	–	۳۴	–	۳۴	–
۰۸	کارآموزی مددکاری اجتماعی جامعه ای**	۴	–	۴	–	۲۰۴ هر واحد ۵۱ ساعت	۲۰۴	–
جمع		۲۳						

ـ دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی جدول الف را بگذراند.

*گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاآن را نگذرانیده اند، به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی است.

** سرفصل دروس کمبود یا جبرانی جدول الف مطابق برنامه آموزشی کارشناسی پیوسته رشته مددکاری اجتماعی مصوب بیست و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۴/۵/۲۵ می باشد.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری(core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی				تعداد ساعات درسی				پیش‌نیاز یا همزمان
		تعداد واحد	نظری	عملی	کارورزی	نظری	عملی	کارورزی	جمع	
۰۹	نظریه های مددکاری اجتماعی	۲	۲	–	–	۳۴	–	–	۳۴	–
۱۰	مددکاری اجتماعی در عرصه بهداشت و درمان	۲	۲	–		۳۴	–	–	۳۴	–
۱۱	سلامت روانی و اجتماعی	۲	۲	–	–	۳۴	–	–	۳۴	–
۱۲	برنامه ریزی برای مداخلات اجتماعی	۲	۲	–	–	۳۴	–	–	۳۴	–
۱۳	کارورزی برنامه‌ریزی برای مداخلات اجتماعی	۲	–	-	۲	–	–	۱۳۶	۱۳۶	برنامه ریزی برای مداخلات اجتماعی کد ۱۲
۱۴	روشهای سرپرستی و مهارت آموزی در مددکاری جتماعی	۲	۲	–	–	۳۴	–	–	۳۴	–
۱۵	کارورزی روشهای سرپرستی و مهارت‌آموزی در مددکاری اجتماعی	۱	–	–	۱	–	–	۶۸	۶۸	روشهای سرپرستی مهارت آموزی مددکاری جتماعی کد ۱۴
۱۶	سمینار و تحلیل مداخلات عملی مددکاری اجتماعی	۲	۱	۱	–	۱۷	۳۴	–	۵۱	–
۱۷	تحلیل سیاست‌ها و آسیب‌های اجتماعی	۲	۲	–	–	۳۴	–	–	۳۴	–
۱۸	اصول و مبانی توانبخشی روانی و اجتماعی	۲	۲	–		۳۴	–	–	۳۴	–
۱۹	زبان انگلیسی تخصصی مددکاری اجتماعی	۲	۲	–		۳۴	–	–	۳۴	–
۲۰	مددکاری اجتماعی در حوادث و بلایا	۱	۱	–		۱۷	–	–	۱۷	–
۲۱	روش شناسی پژوهشهای کیفی در مددکاری اجتماعی	۲	۱	۱		۱۷	۳۴	–	۵۱	–
۲۲	روش شناسی پژوهش‌های کمی در مددکاری اجتماعی	۲	۱	۱		۱۷	۳۴	–	۵۱	–
۲۳	پایان نامه	۴								
جمع		۳۰								

*جدول‌ج: دروس اختصاصی اختیاری(Non core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشدناپیوسته رشته مددکاری اجتماعی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۲۴	اصول و مبانی مداخلات مددکاری اجتماعی با سالمندان	۱	۱	–	۱۷	–	۱۷	–
۲۵	اصول و مبانی مداخلات مددکاری اجتماعی با افراد HIV / AIDS	۱	۱	–	۱۷	–	۱۷	–
۲۶	اصول و مبانی مداخلات مددکاری اجتماعی در اعتیاد	۱	۱	–	۱۷	–	۱۷	–
۲۷	اصول و مبانی مداخلات مددکاری اجتماعی با کودکان	۱	۱	–	۱۷	–	۱۷	–
۲۸	همه‌گیرشناسی اجتماعی	۲	۲		۳۴	–	۳۴	–
	جمع	۶						

* دانشجو می بایست ۲ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه موردنظر، با موافقت استاد راهنما و شورای تحصیلات تکمیلی بگذراند.

عنوان کارگاههای آموزشی مورد نیاز دوره :

- کارگاه آموزشی جستجوی پیشرفته و اندنوت(Endnote)
- کارگاه آموزشی SPSS مقدماتی و پیشرفته
- کارگاه آموزشی مداخلات روانی- اجتماعی در کار با یکی از گروه های هدف در مددکاری اجتماعی(نظیر : کودکان مبتلا به سرطان و خانواده های آنان، فرزندان دارای والد معتاد، فرندان طلاق و...).

نام درس: سیستم های اطلاع رسانی پزشکی **کد درس: ۰۱**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در آنها آشنا شود. بتواند تفاوت و توانایی این نرم افزار ها را در چند موتور جستجوگر Bing,Yahoo,google و .. شناخته و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور جستجوگر Meta Search engine بتواند با روش ها، جستجو وعوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، سیستم بولین Boolean operators خطاهای موجود در کوتاهی کلمات کلیدی(Truncation) مانند asterisk کاربرد پرانتزها و تاثیر متقابل کلمات کلیدی برنتایج جستجو، آشنا شود. دانشجو باید به امکانات موجود در نرم افزارهای مرتبط با اینترنت Explorer,Mozila firefox,Google chrome آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنا شدن دانشجو با سرویس کتابخانه ی دانشگاه محل تحصیل می باشد. آگاهی دانشجو به بانک های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی بخصوص PubMed,Cochrane معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations) ، مجلات (Impactfactor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع Reference manager الزامی است.

شرح درس:

دراین درس دانشجو با روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت و فایق آمدن بر آنها آموزش خواهد دید. با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات و جستجو در بعضی از سایت های ناشرین مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد جستجوی سازماندهی شده ای از مرورگرها و بانک های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانه اختصاصی توسط یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن مجموع منابع مورد نیاز خود را برای نگارش پایا نامه، مقالات و گزارشات تهیه نماید.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی)

- آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت آنها و مقایسه چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی: انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجو بولین Not,Or,And در جستجوگر pubMed در کلاس)
- آشنایی با نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در هر موتور جستجوگر
- آشنایی با مرورگرهای Internet Explorer,Mozila firefox,Google chrome و امکانات آنها(کار عملی: مرتب کردن و ذخیره Favorite در فلاش دیسک)
- آشنایی با سرویس های موجود در کتابخانه دانشگاه محل تحصیل شامل دسترسی به مجلات داخلی و خارجی و نرم افزار جامع
- آشنایی با ناشرین مانند Elsevier,EBSCO,Wiley,Springer
- آشنایی با بانک ها و منابع اطلاعاتی Web of Science,Science,Scopus,proQuest,Biological Abstract و ...

- آشنایی با پایگاه های استنادی
- آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib,Iranmedex,Irandoc و ...
- روش های جستجو از طریق سرعنوان های موضوعی پزشکی (MeSH)
- آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation)، سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان(H-index) در بانک های اطلاعات ذیربط
- آشنایی با کاربرد DOI
- آشنایی با PubMed ومجموعه ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم افزارهای آنلاین موجود در آن
- آشنایی با نرم افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

منابع اصلی:

- www.medlib.ir
- www.proquest.com
- www.ncbi.nlm.nih.gov

نام درس: نظریه های مددکاری اجتماعی **کددرس: ۰۹**

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعدادواحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری

هدف کلی درس:

در پایان این درس دانشجو باید اصول و روش‌های شناخت مسائل، مشکلات و آسیب های خانواده، الگوهای مداخله در حفظ و ارتقاء سلامت سیستمهای مختلف را بداند. با نقش و وظیفه مشاوره در پیشگیری از بروز آسیب های مختلف، حفظ و ارتقاء سلامت آشنا باشد. دیدگاهها و نظریه های نوین مددکاری اجتماعی را بخوبی بداند. توانایی استفاده از انواع رویکردهای مددکاری اجتماعی و کاربرد هر یک را در موارد مختلف داشته باشد.روش های محاسبه ی شاخص‌های های سلامت و بیماری خانواده را کسب کرده باشد. بطوریکه با استفاده از این یافته ها قادرگردد نقش خود را بعنوان مددکار اجتماعی با توانایی مورد انتظار ایفا نمایند.

شرح درس و رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

۱- تعریف، نقد و تشریح مفاهیم کلیدی حرفه مددکاری اجتاعی (مدل، دیدگاه، مراجع، رابطه حرفه ای و...)

۲- تفاوت دیدگاههای قدیمی کار با مراجع (تشخیصی، کارکردی، روانپویایی و ...)و تحول دیدگاهها

۳- نظریه هاو رویکرد های نوین (مانند رویکرد راه حل محور، توانمند سازی و مبتنی بر قوت ها)، مدلهای مداخله و مشاوره

۴- نظریات مددکاری اجتماعی مرتبط با سلامت خانواده.

۵- نظریه مداخله در بحران

۶- دیدگاه کارکردی در مددکاری اجتماعی

۷- دیدگاه تغییر رفتار مددکاری اجتماعی

۸- دیدگاه تکلیف گرایی در مددکاری اجتماعی

۹- مدل ها و روش های مددکاری اجتماعی با خانواده و خانواده درمانی (دیدگاههای سیستمی، دیدگاه ساختی و..)

۱۰- نظریه سیستم ها، ارتباطات، نقش و نظریه مینوچین

۱۱-کاربرد نظریه شناختی- رفتاری در مددکاری اجتماعی و نظریه روایتی.

منابع اصلی درس:

1. Payne, Malcolm.(2005). Modern Social Work Theory.
۲. نظریه های مددکاری اجتماعی در عمل. (۱۳۹۳). جوزف والش. ترجمه فریده همتی. چاپ اول، انتشارات سمت. تهران

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب کار پژوهشی، فعالیت عملی و مشارکت کلاسی(مانند بازی نقش، کیس ریپورت، نقد الگوها)

نام درس : مددکاری اجتماعی درعرصه بهداشت و درمان **کد درس:** ۱۰

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس :

شناخت مددکاری اجتماعی پزشکی، شناخت اهداف مددکاری اجتماعی پزشکی، شناخت کاربرد نظریه های مددکاری اجتماعی بالینی در مراکز بهداشتی و درمانی، شناخت ابعاد خدمات اجتماعی در مراکز بهداشتی و درمانی، شناخت نقش مددکار اجتماعی به عنوان مدافعه گر در مراکز بهداشتی – درمانی، شناخت نقش آموزشی – پژوهشی مددکار اجتماعی در مراکز بهداشتی – درمانی، شناخت نقش مددکار اجتماعی در کار با بیماران کلیوی، شناخت نقش مددکار اجتماعی در کار با بیماران قلبی، شناخت نقش مددکار اجتماعی در کار با بیماران پیوند اعضاء، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در کار با بیماران سرطانی (کودکان، بزرگسالان)،شناخت نقش مددکاران اجتماعی در کار با بیماران HIV، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در کار با سالمندان، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در کار با افراد دارای معلولیت، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در کار با بیماران سوختگی، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در اورژانسهای بیمارستانی، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در بیمارستانهای روانپزشکی، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در امراض کودکان، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در کار با بیماریهای خاص، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در آسایشگاهها، شناخت نقش مددکاران اجتماعی در زمینه توانبخشی، شناخت نقش مددکار اجتماعی در کار با بیماران بی خانمان، شناخت نقش مددکار اجتماعی در کار با بیمارانی که سوءمصرف مواد دارند، نقش مددکاران اجتماعی در سلامت عمومی جامعه.

شرح درس و رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری) :

۱- تعریف مددکاری اجتماعی پزشکی

۲- اهداف مددکاری اجتماعی پزشکی

۳- کاربرد نظریه های مددکاری اجتماعی بالینی در مراکز بهداشتی و درمانی

۴- ابعاد خدمات اجتماعی در مراکز بهداشتی و درمانی

۵- آشنایی با اصول اپیدمیولوژی در سلامت

۶- نقش مددکار اجتماعی به عنوان مدافعه گر در مراکز بهداشتی – درمانی

۷- نقش آموزشی – پژوهشی مددکار اجتماعی در مراکز بهداشتی – درمانی

۸- نقش مددکار اجتماعی در کار با بیماران کلیوی، قلبی، سرطانی

۹- نقش مددکار اجتماعی در کار با بیماران پیوند اعضاء

۱۰-نقش مددکاران اجتماعی در کار با بیماران HIV

۱۱-نقش مددکاران اجتماعی در کار با سالمندان

۱۲-نقش مددکاران اجتماعی در کار با بیماران سوختگی

۱۳-نقش مددکاران اجتماعی در اورژانسهای بیمارستانی

۱۴-نقش مددکاران اجتماعی در بیمارستانهای روانپزشکی

۱۵-نقش مددکاران اجتماعی در امراض کودکان

۱۶-نقش مددکاران اجتماعی در کار با معلولیت ها

۱۷-نقش مددکاران اجتماعی در کار با بیماریهای خاص

۱۸-نقش مددکاران اجتماعی در آسایشگاهها

۱۹-نقش مددکاران اجتماعی در زمینه توانبخشی

۲۰-نقش مددکار اجتماعی در کار با بیمارانی که سوءمصرف مواد

۲۱-نقش مددکاران اجتماعی در سلامت عمومی جامعه.

منابع اصلی درس :

1- Social work in health setting ,practice in context ,2016,Routledge
2- Hospital social work , the interface of medicine and caring,1994 ,Routledge
3- Social Workers in Hospitals & Medical Centers, 2011, NASW Center for Workforce Studies & Social Work Practice.

۴- مددکاری اجتماعی بالینی و بهداشت روانی.(۱۳۹۶). وهاب، علی نیا؛ محمد سبزی خوشنامی و سیدرضا جوادیان. چاپ اول، انتشارات آوای نور. تهران.

۵- اپیدمیولوژی(۱۳۹۱). نویسنده ائون گوردیس، مترجمین: حسین صباغیان و کوروش هلاکویی نائینی.

شیوه ارزیابی دانشجو :

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب کار پژوهشی، فعالیت عملی و مشارکت کلاسی(مانند بازی نقش، کیس ریپورت)

نام درس: سلامت روانی و اجتماعی **کد درس:** ۱۱

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس : آشنایی با مفاهیم سلامت روان و اجتماعی، رویکردهای نظری آن، حوزه‌های اصلی تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت، و جایگاه این مفاهیم در سطوح مختلف مددکاری اجتماعی.

شرح درس : آشنایی با مفاهیم و کلیات سلامت اجتماعی، شاخصهای سنجش سلامت اجتماعی، نظریات و دیدگاههای سلامت اجتماعی، تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت و جایگاه آنها در مداخلات مددکاری اجتماعی.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری) :

- تعاریف و مفاهیم سلامت روان و سلامت اجتماعی
- سلامت اجتماعی در سطح خرد
- سلامت اجتماعی در سطح کلان
- رویکردهای نظری سلامت اجتماعی
- سنجش سلامت اجتماعی
- تعاریف و مفاهیم تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت
- تعیین‌کننده‌های ساختاری اجتماعی سلامت
- تعیین‌کننده‌های بینابینی اجتماعی سلامت
- مدلهای نظری تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت
- مفاهیم عدالت و نابرابری در سلامت
- جایگاه مددکاری اجتماعی در ارتقاء سلامت اجتماعی
- معرفی مداخلات مددکاری اجتماعی در حوزه سلامت اجتماعی
- شاخصهای سلامت روان
- کارکردهای سلامت روان
- عوامل تعیین کننده سلامت روان
- شیوع اختلالات روانی در ایران
- برنامه ملی بهداشت روان و سطوح سه گانه پیشگیری

منابع اصلی درس:

۱. مبانی سلامت اجتماعی، منوچهر محسنی، انتشارات دوران. سال انتشار ۱۳۹۳

۲. سلامت اجتماعی وعوامل موثر برآن، حمیدپارچه‌باف‌شمالی،نگارچاپچی‌تبریزی، انتشارات تک درخت، ۱۳۹۴

۳. سرمایه اجتماعی وسلامت اجتماعی: مفاهیم ورویکردها. میرطاهر موسوی، ملیحه شیانی. انتشارات آگاه، ۱۳۹۴

۴. سلامت اجتماعی، حسین محققی کمال، هادی عبداله تبار، انتشارات سخنوران، ۱۳۹۱

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های کتبی باز پاسخ(پایان‌ترم و میان‌ترم)
- سنجش عملی و تکوینی در قالب کار پژوهشی و مشارکت کلاسی

نام درس: برنامه‌ریزی برای مداخلات اجتماعی **کد درس:۱۲**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم، اصول ومراحل مختلف برنامه‌ریزی در حوزه اجتماعی، یادگیری انواع مدلهای پایش و ارزشیابی مداخلات اجتماعی،و جایگاه برنامه‌ریزی، پایش و ارزشیابی در حرفه مددکاری اجتماعی.

شرح درس:

با توجه به وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان مددکاری اجتماعی در آشنایی با مفاهیم، اصول و مراحل مختلف برنامه‌ریزی، انجام پایش و ارزشیابی برای مداخلات اجتماعی، و نحوه کاربردی نمودن نتایج برنامه‌ریزی، پایش و ارزشیابی در راستای ارتقاء کیفیت ارائه خدمات اجتماعی به گروههای هدف، سر فصل این درس به شرح زیر تدوین و ارائه گردیده است.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری) :

- مروری بر کلیات مسائل و مشکلات اجتماعی
- جایگاه برنامه‌ریزی برای مشکلات اجتماعی
- فرآیندبرنامه‌ریزی یا طراحی مداخلات اجتماعی
- مفاهیم پایه در پایش وارزشیابی
- تاریخچه وسابقه پیدایش پایش وارزشیابی
- رویکردهای نظری پایش وارزشیابی
- انواع پایش و ارزشیابی
- چینش های ارزشیابی
- اجرای پایش و ارزشیابی
- تجزیه و تحلیل وتهیه گزارش پایش و ارزشیابی
- گامهای عملی برای استفاده ازنتایج به منظور بهبودبرنامه‌ها و مداخلات اجتماعی

منابع اصلی درس:

۱. برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه های ارتقای سلامت. جمعی از مترجمین. نشر مهر راوش. ۱۳۸۹.

2. Evaluation in Social Work: The Art and Scienceof Practice,Fourth Edition, Yvonne A. Unrau; Peter A. Gabor;Richard M. Grinnell, Jr.Oxford University Press, 2007.
3. Health Program Planning and Evaluation: A Practical, Systematic Approach for Community Health. L. Michele Issel. 2013.
4. A Practical Guide to Program Evaluation Planning: Theory and Case Examples. Debra J. Holden, Marc A. Zimmerman. Sage Publications. 2008.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون های کتبی باز پاسخ(پایان‌ترم و میان‌ترم)
- سنجش عملی و تکوینی در قالب کار پژوهشی و مشارکت کلاسی

نام درس : کارورزی برنامه ریزی برای مداخلات اجتماعی **کد درس:** ۱۳

پیش نیاز یا همزمان: برنامه ریزی مداخلات اجتماعی (کد ۱۲)

تعداد واحد : ۲ واحد کارورزی

هدف کلی درس :

هدف توانمندسازی دانشجو در حیطه های طرح پیشنهادی، برنامه ریزی، اجرای مداخله و پایش و ارزشیابی با تاکید بر دانش مددکاری اجتماعی و مسؤولیت اخلاق حرفه ی است.دانشجو باید بتواند دانش، مهارت و نگرش خود را در حیطه ی برقراری ارتباط، تحلیل وضعیت، ارزیابی و تشخیص مسئله اجتماعی بمنظور انجام مداخله با پشتوانه نظری طراحی و اجرا نمائید.

شرح درس[1]:

دانشجویان در یک ترم تحصیلی ۶۸ ساعت در هفته(۲ روز) دریکی از مراکزارائه دهنده خدمات مددکاری اجتماعی تحت نظارت استاد راهنما به ارایه خدمات می پردازند. فعالیتها و اقدامات دانشجویان نیز توسط استاد راهنما بررسی، تجزیه و تحلیل وارزیابی می شود و همچنین حداقل هفته یکبار در هفته با سرپرست کارورزی بصورت فردی یا گروهی با دانشجو تبادل نظر می کنند. گزارش جلسه به جلسه ارائه گرددو همچنین گزارش نهایی کارورزی توسط سرپرست(تان) تایید گردد.

رئوس مطالب (۱۳۶ ساعت کارورزی)

الف- کسب مهارت تحلیل وضعیت

تحلیل وضعیت

- انجام مراحل نیازسنجی
- دارایی سنجی (شناسایی منابع مالی، شناسایی امکانات و منابع انسانی، ارزیابی در دسترس بودن و قابلیت بهره برداری از آن ها)
- امکان سنجی
- تحلیل ذینفعان و
- تحلیل SWOT

ب- کسب مهارت تعیین مشکل و هدف گذاری

تعیین مشکل و هدف گذاری

- تشخیص مشکل
- تعیین اهداف کلی
- تعیین اهداف جزئی

ج- کسب مهارت راهبردهای اجرایی مناسب

تعیین راهبردهای اجرایی مناسب

- استفاده از راهبردهای متناسب بر اساس مدل های مددکاری اجتماعی

د- کسب مهارت برنامه عملیاتی

تعیین برنامه عملیاتی

- تهیه گانت چارت

---

[1]- مجموعه مراحل بر اساس نظریه های و تجربه های عملی در مددکاری اجتماعی طراحی شده است تا مشخص شود که دانشجو تا چه اندازه به اهداف تعیین شده در طول دوره ی کارورزی خود دست یافته است. با این وجود بنا به شرایط خاصی که ممکن است بر فیلدی حاکم باشد، از طریق گفت و گوی سرپرست کارآموزی با مسئول کمیته ی کارورزی دانشگاه، ساختار طرح با توجه به شرایط، انعطاف لازم را خواهد داشت.

- تدارک منابع مالی(برآورد هزینه های برنامه ریزی، برآورد هزینه های اجرای برنامه، هزینه های پیش بینی نشده)
- تدارک پایش و ارزشیابی

ه- کسب مهارت اجرای برنامه، پایش و ارزشیابی

اجرای برنامه، پایش و ارزشیابی

- اجرای طرح برنامه ریزی شده(چه کسی (کسانی) برنامه را اجرا خواهند کرد، چگونه برنامه اجرا خواهد شد؟، چه زمانی برنامه اجرا خواهد شد؟، مشخص نمودن مسئولیت ها، حقوق، وظایف و نقش های افراد)
- انجام مراحل مختلف پایش و ارزشیابی(اندازه گیری مقیاس های قابل اندازه گیری)
- تصمیم گیری در مورد نتایج پایش و ارزشیابی
- ارائه نتایج طرح

شیوه ارزیابی دانشجو :

۱- اجرا و ارزشیابی پروژه را انجام دهد. در واقع دانشجو بتواند مراحل مختلف مداخله(از شروع تا پایان کار) را بطور مناسب طی کند و گزارش های مربوط به هر مرحله را بصورت دقیق و شفاف با هماهنگی استاد کارورزی به کمیته کاورزی ارائه نمائید.

نام درس: روشهای سرپرستی و مهارت‌آموزی در مددکاری اجتماعی **کد درس:** ۱۴

پیش‌نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

دانشجو باید در این درس مفاهیم مرتبط با یادگیری و نحوه به کارگیری این مفاهیم را درعمل بداند.با تکنیک و روشهای آموزش و تعلیم دانشجویان سطوح پائین‌تر آشنا باشد. درباره روشها و فنون سرپرستی در مددکاری اجتماعی، همچنین مفاهیم مرتبط به آن دانش و مهارت لازم را بدست آورده باشد. بتواند نظریه ها را در میدان به عمل درآورد. بطوریکه قادرگردد از این آموخته ها درتوسعه مهارت حرفه‌ای خود و تعلیم و تربیت دانشجویان مددکاری اجتماعی رده های پائین تر و مهارت آموزی به آنان استفاده نماید.

شرح درس:

با توجه به وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان مددکاری اجتماعی در آشنایی با مفاهیم، اصول و مراحل مختلف سرپرستی و مهارت‌آموزی در مددکاری اجتماعی، برنامه‌ریزی برای ارتقاء دانش دانشجویان در حوزه سرپرستی کارآموزی، سر فصل این درس به شرح زیر تدوین و ارائه گردیده است.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

۱- یادگیری و مفاهیم مرتبط با آن
۲- مراحل آموزش و چگونگی تعیین اهداف آموزشی
۳- چگونگی طبقه بندی هدف های آموزشی
۴- نظریه های آموزش
۵- روشهای آموزش
۶- نحوه بهبود بخشی انگیزه آموختن
۷- روشهای ارزیابی
۸- مفهوم سرپرستی در کارورزی
۹- مهارتهای سرپرستی
۱۰-نقش های سرپرستی
۱۱-مهارت آموزی به دانشجو با هدف به کارگیری تئوریها در عمل
۱۲-روشهای سرپرستی مددکاران اجتماعی فارغ التحصیل در محیط کار
۱۳-اصول اخلاق حرفه ای مددکاری اجتماعی در سرپرستی

منابع اصلی درس:

۱- رویکرد تعاملی به سرپرستی در مددکاری اجتماعی، شولمن. ترجمه منیرالسادات میربهاء، شمس اعظم انصاری و فریده همتی، انتشارات سمت.

۲- سرپرستی مددکاری اجتماعی/مینگ – سوم تی سویی/ ترجمه سید احمد حسینی و افشین جاوید نسب، انتشارات سمت. ۱۳۹۰

3.Pecora, Peter J.; Cherin, David; Bruce, Emily; Jesus Arguello, Trinidad. (2010). Strategic Supervision; A brief Guide for Managing Social Service Organizations. London: SAGE.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

۱- ارزشیابی به صورت نوشتن طرح درس و برنامه عملیاتی جهت کارورزی در طول ترم

۲- آزمون کتبی در پایان ترم

نام درس: کارورزی روشهای سرپرستی و مهارت‌آموزی در مددکاری اجتماعی **کد درس:** ۱۵
پیش‌نیاز یا همزمان: روشهای سرپرستی و مهارت‌آموزی در مددکاری اجتماعی(کد ۱۴)
تعداد واحد: ۱
نوع واحد: کارورزی

هدف کلی درس :
دانشجو باید در این درس بتواند مفاهیم مرتبط با سرپرستی را که در بخش نظری یاد گرفته است در عرصه کارورزی با نظارت استاد راهنما عملیاتی کند. به طور مستقل با تلفیق مفاهیم نظری، روشها و فنون سرپرستی را در کار با دانشجویان کارشناسی مددکاری اجتماعی اعمال کنند.

شرح درس :
دانشجویان در یک ترم تحصیلی و یک روز در هفته به صورت تمام وقت در محیط های مرتبط با خدمات مددکاری اجتماعی حاضر و تحت نظارت استاد راهنما به ارایه خدمات می پردازند. در این فرایند مهارت ها و هنرهای دانشجویان در بکارگیری نظریه ها را در عمل سنجیده و برای آن برنامه ریزی می شود. فعالیتها و اقدامات دانشجویان نیز توسط استاد راهنما بررسی، تجزیه و تحلیل وارزیابی می شود. همچنین برای ارتقاء سطح مهارتهای حرفه ای آنان توصیه، راهنمایی و اقدامات آموزشی لازم ارایه می گردد.

رئوس مطالب (۶۸ ساعت کارورزی):

- بکارگیری مهارت آموزش مفاهیم مددکاری اجتماعی به دانشجویان کارورز کارشناسی
- عملیاتی نمودن مراحل آموزش و چگونگی تعیین اهداف آموزشی
- عملیاتی نمودن چگونگی طبقه بندی هدف های آموزشی
- اجرای تکنیک های بهبود انگیزه آموختن در طول فرایند کارورزی
- بکارگیری مهارت های استفاده نظریه های آموزش در عمل
- بکارگیری مهارت های روش های ارزیابی در سرپرستی
- بکارگیری مهارت استدلال یا نقد بالینی فعالیت ها در طول فرایند کارورزی با حضور دانشجویان کارشناسی و سرپرست فیلد
- بکارگیری مهارت بحث و گفتگوی با دانشجوی کارشناسی برای مسئله یابی و کشف راهکارهای جدید در محیط کارورزی
- آماده‌سازی دانشجوی کارشناسی برای ارائه case report
- اجرای مهارت سنجش مطابقت فعالیت‌های انجام‌شده با برنامه پیش‌بینی‌شده
- ارائه طرح توصیفی از قابلیت‌ها و استعدادها و ظرفیت‌ها دانشجو کارشناسی و پیشنهاد برای ارتقاء دانشجو

منابع اصلی درس:
۱- رویکرد تعاملی به سرپرستی در مددکاری اجتماعی.لورانس شولمن. مترجم :منیرالسادات میربها , شمس اعظم انصاری , فریده همتی. انتشارات سمت. ۱۳۸۷

۲- سرپرستی مددکاری اجتماعی. مینگ – سوم تی سویی. ترجمه سید احمد حسینی و افشین جاوید نسب. انتشارات سمت. ۱۳۹۰

3- Pecora, Peter J.; Cherin, David; Bruce, Emily; Jesus Arguello, Trinidad. (2010). Strategic Supervision; A brief Guide for Managing Social Service Organizations. London: SAGE.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

۱- ارزشیابی واحد کارورزی، از طریق سنجش تغییرات رفتاری و نگرشی دانشجو و توانمندی او در بکارگیری نظریه ها در عمل زیر نظر سرپرست کارورزی صورت می گیرد و این کار با مشاهده و ارزیابی کمیت و کیفیت فعالیت های حرفه ای دانشجو در طول دوره کارورزی صورت خواهد گرفت.

۲- دانشجو موظف است، تمام فعالیتهای مندرج در قسمت رئوس مطالب واحد روش های سرپرستی و مهارت‌آموزی در مددکاری اجتماعی و سایر کارهای مرتبط انجام شده در طول مدت کارورزی را در قالب یک گزارش توصیفی مکتوب نماید و در جلسه ی case report بصورت شفاهی نیز ارائه گردد.

نام درس: سمینار و تحلیل مداخلات عملی مددکاری اجتماعی **کد درس:** ۱۶

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد:۱ واحد نظری -۱ واحد عملی

هدف کلی درس:

در در پایان این درس فراگیر با تشخیص اجتماعی- روانی مددجو آشنا و راهکارهای متفاوت برای فایق آمدن و درمان مشکلات مورد بحث قرار می‌گیردد. بعلاوه در جلسات سمینار مددکار اجتماعی با نحوه مصاحبه با مددجو و نحوه تشخیص مشکلات او آشنا می‌شود. پس از طرح موضوع با همفکری اساتید و دانشجویان مقاطع مختلف راهکارهای ممکن برای حل مشکلات مددجو مورد بحث و تبادل نظر قرار می گیرد. نتایج این جلسات باید در فایلهای صوتی و متون مستند در آمده و دانشجویان با مرور آنها به تجارب و غنای علمی خود خواهند افزود. همچنین دانشجویان با نحوه طرح‌ریزی مشکلات مددجویان آشنا خواهد شد.

شرح درس و رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری-۳۴ ساعت عملی):

نظریه های مشاوره در مددکاری اجتماعی شامل:

۱- مشاوره مددکاری اجتماعی مراجع محور

۲- مشاوره مددکاری اجتماعی شناختی - رفتاری

۳- استفاده از روایت درمانی (Narrative Therapy) در مشاوره مددکاری اجتماعی

۴- مشاوره حل مسئله

۵- تئوری های توافق، مذاکره و میانجیگری

۶- مهارت های مشاوره گروهی

۷- برازش تئوری های مشاوره در مددکاری اجتماعی متناسب با سیستم های مختلف ارائه خدمات (مانند مدرسه، بیمارستان، زندان، مراکز درمان اقامتی اختیاری و اجباری، سازمان های رفاهی و ...)

۹- بررسی جایگاه مددکاری اجتماعی در سازمان و نهادهای مختلف (کار عملی) و روشهای مطالعه و بررسی آن

منابع اصلی درس :

1- Seden, Janet. (2005). Counselling skills in Social Work Practice. Second Edition.Open University Press, McGraw-Hill Education.

2-Miller, Lisa. (2006). Counseling Skills for Social Work. London. SAGE Publications.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی،کار پژوهشی و فعالیت عملی جهت بررسی توانایی و مهارت دانشجو در انواع مداخلات

- ارائه سخنرانی علمی بر مبنای فعالیت های انجام صورت گرفته در خصوص مددجو/ مددجویان در قالب یک جلسه کیس ریپورت

نام درس: تحلیل سیاست ها و آسیب های اجتماعی **کد درس:** ۱۷

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

در پایان این درس دانشجو باید مفاهیم، فلسفه و کارکردهای سیاست اجتماعی را بداند. سیاست های اجتماعی را در رابطه با بهزیستی و سلامت اجتماعی افراد جامعه بخصوص گروههای در معرض آسیب و آسیب مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. با نظریه ها و دیدگاههای مربوط به سیاست اجتماعی به خوبی آشنا شده باشد. موقعیت ها ی مشکل ساز را در رابطه با سیاست های اجتماعی مورد ارزیابی قرار دهد. بطوریکه با استفاده از یافته های حاصل از این درس،نقش و وظیفه خود را بعنوان مددکار اجتماعی با کارایی بالا تری ایفاء نمایند.

شرح درس ورئوس مطالب(۳۴ ساعت نظری): (۶ ساعت بصورت مجازی برگزار شود)

۱- مروری بر ایده ها، مفاهیم، تاریخچه پیدایش، توسعه و تحول سیاست اجتماعی

۲- سیاست اجتماعی از دیدگاه لیبرالیسم،مارکسیسم و ...

۳- سیاست اجتماعی از دیدگاه پست مدرنیسم

۳- تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه باکنترل اجتماعی

۴-تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه بابیکاری و اشتغال

۵- تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه با بهداشت و درمان

۶- تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه با رفاه و حمایت از کودک و پیشگیری ازکودک آ زاری

۷- تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه با رفاه و حمایت از زنان و زن آزاری

۸-تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه با ناتوانی و معلولیتها

۹-تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه با اعتیاد و آسیب های اجتماعی

۱۰- تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه با مسکن

۱۱- تحلیل سیاست اجتماعی در رابطه بامراقبت اجتماعی

۱۲- نظریه مقایسه ای و سیاستهای اجتماعی

منابع اصلی درس :

1- Social work and Social policy : an Introduction Jonathan Dickens

2- Jordan, Bill. (2008).

3- Welfare and Well-being. Bristol: The Policy Press.

۴- کن بلیک مور،علی اصغرسعیدی(مترجم)،سعیدصادقی جقه(مترجم)، مقدمه ای برساست گذاری اجتماعی،نشرموسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی ۱۳۸۹.

۵- سیاست اجتماعی در کشورهای در حال توسعه (۱۳۹۳). آرتورا. لیوینگستون. ترجمه عظیمی، حسین. ناشر: وزارت برنامه و بودجه، معاونت برنامه‌ریزی و ارزشیابی، مرکز مدارک فنی و کتابخانه مرکزی.

۶- لطیفی،غلامرضا(۱۳۸۸)مبانی برنامه ریزی و سیاست اجتماعی،انتشارات جهاد دانشگاهی (دانشگاه علامه طباطبایی)

۷- کلیه قوانین برنامه های توسعه اقتصادی،اجتماعی وفرهنگی درایران (شامل برنامه های قبل از انقلاب اسلامی و پس از آن)

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی،کار پژوهشی و سنجش قدرت تشخیص و تحلیل دانشجو در تشخیص مسائل و آسیب های اجتماعی جامعه

نام درس: اصول و مبانی توانبخشی روانی اجتماعی **کد درس:**۱۸

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

در پایان این درس دانشجو باید درباره مسائل اساسی مرتبط با ناتوانی، محدودیت، مفاهیم و روشهای توانبخشی اجتماعی، سازمان ها و نهادهای حمایت کننده دانش و آگاهی لازم را بدست آورده باشد. موقعیت و جایگاه توانبخشی نکات مثبت و منفی آنرا در روند قادر سازی و بازتوانی افراد نیازمند به این خدمات ارزیابی و تشخیص دهد. همچنین اطلاعات وآگاهی لازم در باره نوع خدمات، امکانات، محدودیت ها وفرصت های سازمانهای ارائه کننده خدمات توانبخشی را کسب کرده باشد. مهارت مطالعه، شناخت و تشخیص معلولیت ومعلول و کمک به آنان را بدست آورده باشد بطوری که قادر به ایفای نقش یاری رسان و ارائه دهنده خدمات در این حوزه گردد.

شرح درس و رئوس مطالب(۳۴ ساعت نظری):

۱- مروری برمفاهیم ناتوانی و معلولیت(محدودیت)

۲- طبقه بندی جهانی ناتوانی و(محدودیت)معلولیت (ICDH)

۳- طبقه بندی جهانی کارکرد (ICF)

۴- اپیدمیولوژی، بروز و شیوع و عوامل مؤثر در بروز و شیوع معلولیت(محدودیت ها)

۵- شیوه های جمع آوری اطلاعات در زمینه معلولیت ها

۶- جهت گیری سازمانهای جهانی در ارتباط با معلولین (سازمان ملل و سازمانهای وابسته)

۷- سازمان جهانی توانبخشی (IR)، سازمان جهانی معلولین (DPI)، اتحادیه جهانی نابینایان، فدراسیون جهانی ناشنوایان، سازمان تلفیق جهانی Inclusion International و سازمانهای خودیار معلولین

۹- تعریف و جایگاه خدمات توانبخشی در نظام سلامت

۱۰-مروری بر انواع توانبخشی: پزشکی، حرفه ای، آموزشی و اجتماعی

۱۲-تعریف جایگاه توانبخشی اجتماعی

۱۲- نقش و جایگاه توانبخشی اجتماعی در نظام سلامت

۱۳- مسائل اجتماعی و نقش آن در توانبخشی اجتماعی

۱۴- مراحل توسعه توانبخشی همگام با توسعه (جامعه سنتی – جامعه صنعتی)

۱۵- حقوق اجتماعی افراد معلول (بحران هویتی افراد معلول)

۱۶- عوامل اجتماعی مؤثر بر ناتوانایی‌ها و...آسیب اجتماعی ناشی از آن

۱۷- توسعه اجتماعی، اقتصادی و ناتوانایی ها (نابرابری های اقتصادی اجتماعی، برابری فرصتها)

۱۸- نقش خانواده، گروههای اجتماعی و سازمان های غیر دولتی NGOs در توانبخشی اجتماعی

۱۹- مسائل و مشکلات افراد با محدودیت حسی و حرکتی در جامعه و تاثیر آن بر رفتار اجتماعی آنان

۲۰- سازمانهای توانبخشی موقعیت، جایگاه مسائل و مشکلات آنان در رابطه با پیشگیری از معلولیت ها، بهزیستی و بهبود زندگی آنان

منابع اصلی درس:

1-Romia Linda, Cross- cultural Rehabilitation, saunders1999
2-World Health organization(WHO), The international Classification of Functioning Disability & Health , WHO, Geneva 2001
۳- مبانی توانبخشی. (۱۳۸۵).میرخانی، سید مجید. ناشر: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. تهران.
۴- درمنی، حمید رضا(۱۳۹۳) ، توانبخشی گروه های خاص با تاکید بر خدمات مددکاری اجتماعی، انتشارات رشد

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی،کار پژوهشی

نام درس: زبان انگلیسی تخصصی مددکاری اجتماعی **کددرس:** ۱۹

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعدادواحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا نمودن دانشجویان با دستور زبان انگلیسی به منظور درک مطالب تخصصی مربوطه و ارتقاء مهارت نگارش در متون تخصصی مددکاری اجتماعی هدف اصلی این درس بشمار می رود. از دانشجویان انتظار می‌رود در پایان این درس قادر باشند درک بهتری از دستور زبان انگلیسی پیدا کنند، دایره لغات تخصصی خود را در مددکاری اجتماعی افزایش دهند، مهارت خود را در درک مطلب متون تخصصی مددکاری اجتماعی ارتقاء دهند، مهارت خود را در مرور نمودن و درک مطلب سریع مقالات انگلیسی افزایش دهند، مهارت خود را در نوشتن نامه های رسمی و غیر رسمی ارتقاء دهند، ساختار یک مقاله علمی در زبان انگلیسی را فرا گیرند، مهارت خود را در نوشتن مقاله انگلیسی ارتقاء دهند، مهارت ارزیابی و بررسی علمی یک مقاله انگلیسی را فراگیرند ومهارت ارائه یک مطلب علمی به زبان انگلیسی را فراگیرند.

شرح درس و رئوس مطالب(۳۴ساعت نظری):

۱. مروری بر مطالب اساسی در دستور زبان انگلیسی
۲. آشنایی با مهارت درک مطلب و استفاده از تکنیک‌های آن
۳. نکات مهم در مرور نمودن و درک مطلب سریع مقالات انگلیسی
۴. واژگان تخصصی در مددکاری اجتماعی
۵. آشنایی با ساختار یک مقاله علمی انگلیسی
۶. نکات مهم در امر نگارش با تأکید بر یک مقاله علمی
۷. آشنایی با مرجع‌نویسی در مقالات علمی انگلیسی
۸. نکات مهم در ارزیابی و بررسی یک مقاله علمی
۹. نوشتن نامه های رسمی و غیر رسمی در زبان انگلیسی
۱۰. آشنایی با چگونگی فرآیند submission در یک مجله علمی

منابع اصلی درس:

۱- مارتین آرنودت، مری آلن برت. (۱۳۸۵).*راهنما و ترجمه نگارش پیشرفته* (Paragraph Development)، ترجمه الهه مظاهری،اصفهان: انتشارات آسمان نگار.

۲- داود خزایی، اسماعیل حسینی. (۱۳۹۳).*انگلیسی برای دانشجویان مددکاری اجتماعی*، تهران: انتشارات سمت.

۳- مقالات علمی-تخصصی مجلات مددکاری اجتماعی

4- Turner F. J. (2011).Social Work Treatment: Interlocking Theoretical Approaches, 5th edition. Oxford: Oxford University Press.

5- Payne. M. (1997/2005).Modern Social Work Theory. London: Palgra ve Macmillan.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

۱- امتحان کتبی شامل دستور زبان، دایره لغات تخصصی، در ک مطلب تخصصی، نگارش
۲- ارائه کار عملی: نوشتن یک مقاله یا گزارش علمی در حیطه مددکاری اجتماعی
۳- شرکت در کارهای گروهی: تمرین مهارت‌های نوشتن، ارائه مطلب و ارزیابی/داوری

نام درس: مددکاری اجتماعی در حوادث و بلایا **کد درس:** ۲۰

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۱ واحد

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس : آشنایی باکلیات و مفاهیم حوادث و بلایا، نظریات مرتبط مددکاری اجتماعی و حوادث و بلایا، یادگیری انواع مداخلات و مهارتهای مددکاری اجتماعی در مراحل مختلف حوادث.

شرح درس :

با توجه به وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان مددکاری اجتماعی در آشنایی با مفاهیم، اصول و مراحل مختلف مدیریت حوادث و بلایا، انجام مداخلات فردی، گروهی و اجتماعی در مراحل مختلف قبل، حین و پس از حادثه، توجه به مفهوم تاب‌آوری و اهمیت گروههای دارای نیازهای خاص در حوادث و بلایا، سر فصل این درس به شرح زیر تدوین و ارائه گردیده است.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت) : (۴ ساعت بصورت مجازی برگزار شود)

- مروری بر تاریخچه، مفاهیم و کلیات حوادث و بلایا
- تقسیم‌بندی انواع حوادث و بلایا
- آشنایی با چرخه مدیریت حوادث و بلایا
- نقش و جایگاه مددکاری اجتماعی در مراحل مختلف مدیریت حوادث و بلایا
- مددکاری اجتماعی و پیشگیری از حوادث و بلایا
- مداخلات مددکاری اجتماعی پس از وقوع حوادث و بلایا
- مددکاری اجتماعی و توسعه پس از حوادث و بلایا
- اختلالات و واکنشهای روانی پس از حوادث و بلایا
- پیامدهای اجتماعی حوادث و بلایا
- کمکهای اولیه روانی و اجتماعی پس از حوادث و بلایا (حمایتهای روانی و اجتماعی)
- مددکاری اجتماعی و گروههای دارای نیازهای خاص در حوادث و بلایا

منابع اصلی درس:

۱- مقابله با بلایا (راهنمای کاربرد مداخلات روانی اجتماعی). ترجمه سیدعباس باقری یزدی و فرید براتی سده. انتشارات موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی هلال ایران.

۲- حمایت‌ها وکمک‌های اولیه روانشناختی درحوادث وسوانح. دکترعباس علی ناصحی،؛عباس باقری یزدی، انتشارات موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی هلال ایران. ۱۳۸۹.

۳- راهنمای آموزشی حمایت‌های روان‌شناختی مبتنی براجتماع دربلایا. فرید براتی سده وهمکاران. انتشارات رشد.۱۳۸۵

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی،کار پژوهشی و فعالیت عملی بازی نقش

نام درس: روش شناسی پژوهش کیفی در مددکاری اجتماعی **کددرس:** ۲۱

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس:

در پایان درس دانشجو باید با اصول، روش‌ها، فنون روش تحقیق کیفی، روش شناسی آن بخوبی آشنا شده باشد، کاربرد هر یک از انواع آنرا در موارد مختلف بداند. با نظریه های پایه تحقیقات کیفی آشنایی لازم را بدست آورده باشد. قادر باشد روشهای تحقیق متناسب با موضوع پژوهش را بدرستی برگزیند، روش شناسی مرتبط با پژوهش خود را انتخاب کند. روش ها و تکنیکهای آنالیزداده ها را در روش تحقیق کیفی بکار گیرد. همچنین نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات را تفسیر و بصورت مناسب گزارش نماید. بطوریکه دانشجو با استفاده از این یافته ها قادر به ایفای نقش در امور پژوهشی گردد.

شرح درس ورئوس مطالب(۱۷ ساعت نظری-۳۴ ساعت عملی):

۱- تحقیقات کمی و کیفی و تفاوت آنها

۲- فلسفه پژوهش در رویکرد پژوهش کمی و کیفی

۳- شیوه تفکر تفسیری، تبینی و کاربرد آن در پژوهش

۴- نقش تحقیق کیفی در تولید نظریه و تئوری پردازی

۵- انواع روش های تحقیق کیفی از نظر ماهیت، کاربرد و ...

۶- مراحل پژوهش در رویکرد مطالعات کیفی: تعریف مشکل و تعریف سئوال پژوهشی، طراحی مطالعه پژوهشی، جمع آوری اطلاعات، کدگذاری باز و محوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات و تحلیل داده ها

۷-تکنیکهای و روشهای تحلیل و تفسیر اطلاعات

۸-جامعه، نمونه و اندازه نمونه در پژوهش کیفی

۹-ابزار پژوهش(مصاحبه، مشاهده و...)، روایی و اعتبارآن

۱۰-برآورد پایایی درونی و بیرونی، اعتبار درونی و بیرونی

۱۱-مفاهیم اساسی در تحلیل اطلاعات و نتیجه گیری

۱۲-روش تدوین گزارش نهایی

منابع اصلی درس:

۱. ایمان، محمد تقی (۱۳۹۴) روش شناسی تحقیقات کیفی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

۲. استراوس، انسلم و کربین، جولیت (۱۳۹۰) مبانی پژوهش کیفی فنون و مراحل تولید نظریه زمینه ای، ترجمه ابراهیم افشار انتشارات نشر نی

۳. کرس ول، جان دبلیو (۱۳۹۴) طرح پژوهش رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد علامه طباطبایی

4. Richard, M. Grinnell, jr. Yuvnne A. unrau. Social work Research and avaluation(quantaitve and qualitativ Approaches).
5. Berg, Bruce L. (2001). Qualitative Research Methods for the Social Sciences. London: Allyn and Bacon.
6. Engel, Rafael J.; Schutt, Russell K. (2010).Fundamentals of Social Work Research. London: SAGE.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون کتبی میان ترم و پایان‌ترم
- ارائه گزارش عملی

نام درس: روش‌شناسی پژوهشهای کمی در مددکاری اجتماعی **کد درس:** ۲۲

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: (۱ واحد عملی-۱ واحد نظری)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس:

در پایان درس دانشجو باید با اصول، روش‌ها،فنون و انواع تحقیقات کمی آشنا شده باشد، روش شناسی آن را درک کرده و کاربرد هر یک رادر موارد مختلف به خوبی بداند. با آزمون ومحاسبات آماری آشنایی لازم را بدست آورده باشد. روشهای تحقیق متناسب با موضوع پژوهش را بدرستی برگزیند، نوع و روش مناسب با عنوان پژوهش را انتخاب کند. محاسبات آماری وآزمون های مربوط به آنرا انتخاب و انجام دهد. همچنین نتایج حاصل از آزمون های آماری را تجزیه و تحلیل، تعبیر، تفسیر و بصورت مناسب گزارش نماید. بطوریکه با استفاده از یافته ها ی این درس قادر به ایفای نقش در امور پژوهشی گردد.

شرح درس و رئوس مطالب(۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی):

۱- ویژگیهای پژوهش های کمی و انواع آن

۲- روش تحقیق کمی در حوزه سلامت اجتماعی

۳- فلسفه علم، روش علمی و مراحل آن

۴- بیان مسئله و گزاره های پژوهش

۵- پیشینه پژوهش و فرایند بررسی آن

۶- روش های پژوهش بر حسب هدف و گردآوری اطلاعات

۷- ابزار اندازه گیری در پژوهش،برآورد روایی و اعتبار آن

۸- روش شناسی پژوهش:جامعه، نمونه و روش نمونه گیری

۹- اعتبار درونی و بیرونی در پژوهش

۱۰- مفاهیم اساسی در تحلیل دادها

۱۱- تحلیل داده ها کمی در طرح های غیر آزمایشی

۱۲- تحلیل داده ها کمی در طرح های آزمایشی

۱۳- تدوین گزارش پژوهش و روش تدوین مقاله

منابع اصلی درس:

۱. روش تحقیق در علوم رفتاری،زهره سرمد، عباس بازرگان، الهه حجازی نشر آگه ۱۳۸۰

۲. پژوهش و ارزیابی در مددکاری اجتماعی(رویکردهای پژوهشی کمی و کیفی. (۱۳۸۹). ریچارد ام گرینل جیآر - یوان ای آن رو . ترجمه طلعت الهیاری و اکبر بخشی‌نیا. انتشارات دانژه.

3- Engel, Rafael J.; Schutt, Russell K. (2010).Fundamentals of Social Work Research. London: SAGE.

4- Berg, Bruce L. (2001).Qualitative Research Methods for the Social Sciences.. London: Allyn and Bacon.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- ارزیابی کتبی پایان ترم
- ارزیابی تکوینی دانشجو بر اساس میزان حضور و مشارکت فعال او در کلاس، دانش و توانمندی او در انتخاب موضوع، نوشتن و ارائه طرح تحقیق

نام درس: پایان نامه **کد درس:** ۲۳

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد:عملی

هدف کلی درس:

با انجام پایان نامه، دانشجو باید دانش، مهارت و توانمندی لازم را درباره انواع روش تحقیق به عنوان یکی از ابزارهای لازم در اقدامات و فعالیتهای مددکاری اجتماعی برای تولید علم کسب کرده باشد. همچنین از نقش پژوهشگر اجتماعی در مطالعه و شناخت، تشخیص و ارایه راهکار برای پیشگیری، ارتقاء و بهبود زندگی افراد اجتماع و دست یابی به جامعه ای سالم ترآگاهی لازم را بدست آورده باشد، بطوریکه پس از انجام پایان نامه بتواند در نقش پژوهشگر اجتماعی انجام وظیفه کند.

شرح درس و رئوس مطالب:

دانشجو با موافقت کمیته پژوهشی گروه آموزشی مددکاری اجتماعی و زیر نظر یکی از اساتیدی که از طرف گروه تعیین می شود، موضوعی با اولویت‌ها و نیازهای جامعه را با توافق استاد راهنما انتخاب و با بهره گیری از روشهای تحقیق پایان نامه خود را تدوین می نماید. فارغ التحصیلی دانشجو منوط به دفاع موفق از پایان نامه در حضور استاد راهنما و ..... خواهد بود .

شیوه ارزشیابی دانشجو :

ارزیابی دانشجو از طریق کمیته پژوهش، استاد راهنما و استادان مشاور، با ارزیابی تفکر علمی دانشجو و جهان‌بینی او درباره جامعه، مهارت و تواناییهای دانشجو در شناخت و استخراج عناوین پژوهشی، همچنین کیفیت و کمیت اقدامات و فعالیتهای که او در این راستا انجام می دهد، می باشد.

نام درس : اصول و مبانی مداخلات مددکاری اجتماعی با سالمندان **کد درس: ۲۴**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس :

دانشجو در این درس باید بتواند به بخشهای روانی – اجتماعی علم پیری شناسی تسلط یابد، حقوق و سیاستهای مرتبط با سالمندی را بشناسد، مددکاری اجتماعی سالمندی را تعریف کند و اهداف مرتبط با این موضوع را بشناسد،نیازهای سالمندان و گروههای خاص سالمندی را بشناسد، روشهای ارزیابی و مصاحبه با سالمند را بشناسد و بتواند در عمل بکار گیرد، مهارتهای مرتبط با کار با سالمندان را بشناسد و بتواند در عمل آنها را بکار گیرد،ارزیابی از خانواده و چگونگی کار با خانواده سالمند را بشناسد، ابعاد مرتبط با سلامت روان و بهزیستی سالمند را بشناسد و راهکارهای دستیابی به آنرا بتواند طراحی و اجرا کند، بحرانهای زیستی، روانی، اجتماعی در کار با سالمند را بشناسد و بتواند طرح مداخله در بحران بنویسد،ابعاد مراقبت اجتماعی از سالمند را در بخش فردی و جامعه ای بشناسد و بکار گیرد.

شرح درس و رئوس مطالب (۱۷ساعت نظری)

- تعریف سالمندی
- نظریه های مرتبط با تغییرات زیستی، شناختی، هیجانی و اجتماعی در سالمندی
- بیماریهای خاص در دوره سالمندی (دمانس، پارکینسون، آلزایمر و ...)
- معلولیت در سالمندی
- حقوق انسانی و سیاستهای اجتماعی سالمندی
- ارزشها، اصول اخلاقی و تئوریها در کار با سالمندان
- خدمات اجتماعی نوین در کار با سالمندان
- نیازهای سالمندان و گروههای خاص سالمندی
- سلامت روان و بهزیستی در سالمندان
- تعریف واهداف مددکاری اجتماعی در کار با سالمندان
- روشهای جامع ارزیابی و مصاحبه با سالمنددر مددکاری اجتماعی
- روشها و مهارتهای مددکاری اجتماعی در کار با سالمندان
- مددکاری اجتماعی در کار با خانواده سالمند
- مددکاری اجتماعی در کار با سالمندانی که در پایان زندگی هستند.
- مراقبت اجتماعی و خدمات اجتماعی در سالمندی

منابع اصلی درس :

1- Social work in health setting ,practice in context (2016). Toba Schwaber Kerson, Judith L. M. McCoyd.Routledge.
2- Social Work With Older People: Approaches To Person-Centred Practice. (2012). Hall, Barbara, . Scragg, Terry. Open university press
3- The 21 century social work review (2006). scottish executive.

شیوه ارزیابی دانشجو :

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی،کار پژوهشی و فعالیت عملی بازی نقش

نام درس : اصول و مبانی مداخلات مددکاری اجتماعی با افراد HIV / AIDS **کد درس: ۲۵**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس :

دانشجو تاریخچه، راههای انتقال و درمان AIDS -HIV را بشناسد، در مورد مراقبتهای پزشکی از افراد مبتلا مطلع باشد، سیاستگزاریها و قوانین مرتبط با این گروه را بشناسد، روشهای پیشگیری از ابتلاء را بشناسد و بتواند در عمل بکارگیرد، در مورد اصول اخلاقی در کمک رسانی به افراد مبتلا آگاه باشد، با حقوق انسانی افراد مبتلا که می بایست در سیاستگزاریها و قوانین لحاظ شوند آگاه باشد، دانش لازم در مورد مدیریت مورد در کار با مبتلایان به HIVرا بشناسد، دانش و مهارت لازم را در مشاوره در شرایط بحرانی با افراد مبتلا داشته باشد، وظایف و مهارتهای اجتماعی لازم را در کار با افراد مبتلا بشناسد و بتواند بکار گیرد، بتواند کار گروهی را در کار با افراد مبتلا بکار گیرد، روشهای حمایت از خانواده های افراد مبتلا را بشناسد و بتواند روشهای مداخله موثر را بکار گیرد، سازماندهی اجتماعی و مدافعه موثر را در کار با افراد مبتلا بکارگیرد، روشهای کار با گروههای در معرض خطر ابتلا را بشناسد و در جهت پیشگیری آنها را بکار گیرد، شیوه های کار با زنان مبتلا به HIV را بشناسد، تاثیر HIV بر کودکان و نوجوانان، سالمندان و افراد مراقب را بشناسند و روشهای مداخله موثر برای پیشگیزی ازآسیب دیدن این گروهها را بکار گیرند.

شرح درس و رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱- تاریخچه، راههای انتقال و درمان AIDS -HIV.

۲- مراقبتهای پزشکی از افراد مبتلا AIDS-HIV .

۳- سیاستگزاریها و قوانین مرتبط باافرادمبتلا AIDS-HIV .

۴- روشهای پیشگیری از ابتلاءبه AIDS-HIV .

۵- اصول اخلاقی در کمک رسانی به افراد مبتلا به AIDS-HIV .

۶- حقوق انسانی افراد مبتلا که می بایست در سیاستگزاریها و قوانین لحاظ شود.

۷- مدیریت مورد در کار با مبتلایان به HIV - AIDS

۸ مشاوره در شرایط بحرانی با افراد مبتلا به AIDS-HIV .

۹-نقش وظایف و مهارتهای اجتماعی لازم در کار با افراد مبتلاAIDS-HIV

۱۰-کار گروهی با افراد مبتلا به AIDS-HIV .

۱۱- روشهای حمایت از خانواده های افراد مبتلا و چگونگی مداخله موثردرکار با افراد مبتلاAIDS-HIV .

۱۲-سازماندهی اجتماعی و مدافعه موثر درکار با افراد مبتلا بهAIDS-HIV.

۱۳-روشهای کار با گروههای در معرض خطر ابتلا به AIDS-HIV با هدف پیشگیری .

۱۴- تاثیر AIDS-HIV بر کودکان و نوجوانان، سالمندان،زنان وافراد مراقب و روشهای مداخله موثر برای ممانعت ازآسیب دیدن این گروهها .

منابع اصلی درس :

1- Hand book of HIV and social work principles, practice and Population (2010). John Wiley
2- HIV and social work apractitioner's guide(1998). David M. Aronstein, Bruce J. Thompson. Routledge.
3- Handbook of HIV and Social Work: Principles, Practice, and Populations. (2010). Cynthia Cannon Poindexte. John Wiley & Sons.
4- Social work in health setting ,practice in context (1997). Toba Schwaber Kerson. Psychology Press

شیوه ارزیابی دانشجو :

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی،کار پژوهشی و فعالیت عملی بازی نقش

نام درس: اصول و مبانی مداخلات مددکاری اجتماعی در اعتیاد **کد درس: ۲۶**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

انتظار می رود دانشجو در پایان این درس علاوه بر آشنایی با مفهوم اختلال مصرف مواد و انواع مواد با اصول و ارزش های مددکاری اجتماعی در حوزه درمان وکاهش آسیب مصرف مواد، مداخلات مددکاری اجتماعی در مراکز درمان اقامتی میان مدت،.**Error! Bookmark not defined.** مداخلات مددکاری اجتماعی در درمان اقامتی بلند مدت مصرف مواد، مداخلات تخصصی مددکاری اجتماعی در درمان سرپایی مصرف مواد (از نوع درمان نگهدارنده)، مداخلات مددکاری اجتماعی درکاهش آسیب مصرف مواد، مداخلات مددکاری اجتماعی در خدمات پس از ترخیص از مراکز درمان مصرف مواد مددکاران اجتماعی در پیشگیری اجتماع‌محور از عود اعتیاد و نحوه مراقبت ازخود آشنا شده باشد.

شرح درس و رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱- اختلال مصرف موادمخدر
۲- انواع مواد مخدر و الکل و دلایل و آثار مصرف آنها در مصرف کننده
۳- اصول و ارزش های مددکاری اجتماعی در حوزه درمان وکاهش آسیب مصرف مواد
۴- مداخلات مددکاری اجتماعی در مراکز درمان اقامتی میان مدت.
۵- مداخلات مددکاری اجتماعی در درمان اقامتی بلند مدت مصرف مواد
۶- مداخلات تخصصی مددکاری اجتماعی در درمان سرپایی مصرف مواد (از نوع درمان نگهدارنده)
۷- مداخلات مددکاری اجتماعی درکاهش آسیب مصرف مواد
۸- مداخلات مددکاری اجتماعی در خدمات پس از ترخیص از مراکز درمان مصرف مواد
۹- مددکاران اجتماعی درپیشگیری اجتماع‌محور ازعود اعتیاد
۱۰-نحوه مراقبت ازخود

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱- انجمن ملی مددکاری اجتماعی امریکا. (۱۳۹۱). *آشنایی با استانداردهای مورد نیاز مددکاران اجتماعی در تعامل با مددجویان مبتلا به اختلالات سوءمصرف مواد*. ترجمه فاطمه غلامی، ستادساماندهی فعالیت های سازمان های مردم نهاد شهر تهران.

۲- جهان شاهی، سعید. (۱۳۸۳). پنج تجربه از اجرای برنامه پیش گیری از "اعتیاداجتماع محور". *فصلنامه رفاه اجتماعی*، ۴(۱۵)، ۱۳۹-۱۶۸.

۳- علی پوری نیاز، مینا و همکاران. (۱۳۸۸). اثربخشی برنامه پیشگیریاجتماع محوراز اعتیاد بر کیفیت زندگی در استان آذربایجانشرقی. *فصلنامه رفاه اجتماعی*، ۹(۳۴)، ۳۵۷-۳۷۶.

۴- معارف وند، معصومه؛ عین الیقین، نازنین؛ ارشد لیلا. (۱۳۹۴). *راهنمای جامع مداخلات مددکاری اجتماعی در مراکز درمان و کاهش آسیب سوءمصرف مواد*. تهران: انتشارات سازمان بهزیستی کشور.

5- Brocato, Jo and Eric E. Wagner. (2003). Harm Reduction: A Social Work Practice Model and Social Justice Agenda. Health and Social Work. 28(2): 117-125.

6- Danaei-far, Morteza; Maarefvand, Masoomeh; Rafiey, Hassan. (2016). Effectiveness of a brief home-based social work motivational intervention for male methamphetamine users in Tehran: A randomized clinical trial. Substance Use and Misuse [in press]
7- Galvani, Sarah; Dance, Cherilyn; Hutchinson, Aisha. (2011). From the front line: alcohol, drugs and social care practice. A national study. University of Bedfordshire.
8- Galvani, Sarah; Hughes, Nathan. (2008). Working with Alcohol and Drug Use: Exploring the Knowledge and Attitudes of Social Work Students. British Journal of Social Work, 40: 946-962.
9- Goodman, A. (2009). Social Work with Drug and Substance Misusers. 2nd edition Exeter: Learning Matters Ltd.
10- Karoll, Brad R. (2010). Applying Social Work Approaches, Harm Reduction, and Practice Wisdom to Better Serve Those with Alcohol and Drug Use Disorders. Journal of Social Work, 10(3), 263-281.
11- Maarefvand, Masoomeh; Eghlima, Mostafa; Rafiey, Hasan; Rahgozar, Mahdi; Tadayyon, Nazanin; Deilamizadeh, Abbas; Ekhtiari, Hamed. (2015). Community-Based Relapse Prevention for Opiate Dependents: A Randomized Community Controlled Trial. Community Mental Health Journal, January 51(1): 21-29.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی،کار پژوهشی و فعالیت عملی بازی نقش

نام درس: اصول و مبانی مداخلات مددکاری اجتماعی با کودکان **کد درس: ۲۷**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

انتظار می رود دانشجو در پایان این درس با نظریه‌های مددکاری اجتماعی مرتبط با کودکان آشنا شده باشد و بداند ملاحظات اخلاق حرفه ای در مددکاری اجتماعی با کودکان شامل چه مواردی می شوند. همچنین دانشجو باید ضمن آشنایی با استانداردهای حمایت از کودکان، با روش ها و تکنیک های مددکاری گروهی با کودکان، مداخلات مددکاری اجتماعی در مدرسه، مددکاری اجتماعی در مورد کودکان در تماس با قانون آشنا شده باشد و بتواند آنها را بکار گیرد.

شرح درس و رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱- مدل های رفاه و بهزیستی کودکان
۲- استانداردهای حمایت از کودکان
۳- ملاحظات اخلاق حرفه ای در مددکاری اجتماعی با کودکان
۴- روش ها و تکنیک های مددکاری گروهی با کودکان
۵- مداخلات مددکاری اجتماعی در مدرسه
۶- مددکاری اجتماعی در مورد کودکان در تماس با قانون
۷- آشنایی با پیمان نامه جهانی حقوق کودک و قوانین مرتبط با کودکان
۸- مداخلات حرفه ای در کودک آزاری

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱- اپن شا، لیندا. (۱۳۹۳).*مددکاری اجتماعی در مدرسه*، ترجمه ایوب اسلامیان و یاسر بشیری، تهران: آوای نور.
۲- مالکوف، اندرو. (۱۳۸۶). *کارگروهی با نوجوانان: اصول و کاربرد آن*. ترجمه محمد حسین بازرگان. تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
۳- معارف وند، معصومه و علی، دلارام. (۱۳۸۷).*مددکاران اجتماعی و حمایت از کودک در شرایط بحران*. تهران: یونیسف و سازمان بهزیستی کشور.
۴- یونیسف، سیاست‌های حمایت از کودک.
۵- یونیسف، محیط حامی کودک.

6- Barry C. Feld, Donna M. Bishop. (2012). The Oxford Handbooks of Juvenile Crime and Juvenile Justice, Published by Oxford University Press.
7- Ben-Arieh, Asher; Casas, Ferran; Frønes, Ivar;Korbin, Jill E. (2014). Handbook of Child Well-Being: Theories, Methods and Policies in Global Perspective. New York: Springer.
8- Featherstone, Brid; White, Sue; Morris, Kate; White, Susan. (2014).Re-Imagining Child Protection: Towards Humane Social Work with Families. Bristol: Policy Press.
9- Geldard, Kathryn and Geldard, David. (2001). Working with Children in Groups. NY: Palgrave.
10- Gilbert, Neil; Parton, Nigel; Skivenes,Marit. (2011). Child Protection Systems: International Trends and Orientations. Oxford University press.
11- John Hopkins School of Advanced International Studies. (2013). 100 Best Practices in Child Protection, A series of 100 best practice, Volume 3.

12- Kamerman, Sheila B., Shelley Phipps, and Asher Ben-Arieh. (2010). "From Child Welfare to Child Well-Being: An International Perspective on Knowledge in the Service of Policy Making." . Dordrecht and New York: Springer.
13- UNICEF. (2013). The Role of Social Work in Juvenal Justice.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی،کار پژوهشی و فعالیت عملی بازی نقش

نام درس: همه‌گیرشناسی اجتماعی **کد درس:** ۲۸

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

در پایان درس دانشجو باید با اصول و روش‌های اپیدمیولوژی اجتماعی آشنا باشد، اندازه های سلامت اجتماعی و بیماری های اجتماعی را برآورد و محاسبه کند. انواع مطالعات اپیدمیولوژیک و مشخصات و موارد کاربرد هر یک را بداند. مهارت مقدماتی در استنباط نقادانه متون همه گیر شناسی مربوط به سلامت اجتماعی و آسیب های اجتماعی جامعه را داشته باشد.

شرح درس ورئوس مطالب(۳۴ ساعت نظری):

۱- تاریخچه و مفاهیم اپیدمیولوژی اجتماعی

۲- مدل های همه گیر شناسی (سلامت و بیماری های اجتماعی)

۳- دامنه اپیدمیولوژی، برآورد شدت آسیب اجتماعی و مدل‌آن

۴- اندازه هاو شاخصهای سلامت اجتماعی و آسیب های اجتماعی

۵- بررسی اپیدمی‌ها در حوزه سلامت وآسیب های اجتماعی

۶- رابطه سیاست و اپیدمیولوژی های اجتماعی

۷- رفتار اقتصاد ی و کاربرد آن در بهبود سلامت عمومی

۸- اقتصاد سلامت و شاخصهای آن

۹- تحولات فرهنگی اجتماعی و سلامت و بیماری اجتماعی

۱۰-تبعیض، نابرابری های اقتصادی و اجتماعی و عدالت در سلامت

۱۱-منابع اطلاعات اپیدمیولوژی(ارزیابی قدرت و محدودیت)

۱۲-نظام ها وسامانه‌ی مراقبت، کنترل، پیشگیری و...

۱۳-اصول طراحی مطالعات همه گیر شناسی: (مطالعات مقطعی و اکولوژیک، همگروهی، مورد شاهدی و مطالعات مداخله ای، قدرت و محدودیت ها)

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

1. Lisa, F. Berkman, Lchiro Kawachi,Maria Glyman. Social Epidemiology. 2014

۲-ملک‌افضلی ح، مجدزاده ر، فتوحی ا و همکاران. روش‌شناسی پژوهش‌های کاربردی در علوم پزشکی.:آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون های کتبی باز پاسخ میان ترم و پایان ترم
- سنجش عملی و تکوینی در قالب مشارکت کلاسی و کار پژوهشی

فصل چهارم
استانداردهای برنامه آموزشی
رشته مددکاری اجتماعی در مقطع
کارشناسی ارشد ناپیوسته

استانداردهای برنامه های آموزشی

رشته های تحت پوشش شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

*ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

*ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

*ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی(Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

* ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی(Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.

* ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.

* ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.

* ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به انها ارائه گردد.

* ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (درصورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.

* ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.

* ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.

* ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.

* ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته مددکاری اجتماعی در مقطع
کارشناسی ارشد ناپیوسته

ارزشیابی برنامه درسی

اهداف کلی:

۱ - تعیین میزان کارایی برنامه درسی

۲ - تعیین نقاط قوت و ضعف برنامه درسی

۳ - تعیین موارد تغییر برنامه درسی

اهداف اختصاصی:

۱- شناخت نظر دانش آموختگان در باره سودمندی برنامه درسی

۲- شناخت نظر اعضاء هیات علمی در باره سودمندی برنامه درسی

۳- شناخت نظر مدیران در باره کارایی دانش آموختگان

۴-شناخت نظر اعضاء هیات علمی در باره نقاط قوت و ضعف برنامه

۵-شناخت نظر دانش آموختگان در باره نقاط قوت و ضعف برنامه

روش ارزشیابی برنامه:

۱- نحوه ارزشیابی برنامه به صورت ارزشیا بی تراکمی و تواتر انجام آن در خاتمه هر دوره آموزشی و در زمان اشتغال دانش آموختگان خواهد بود.

۲- جامعه مورد مطالعه در این ارزشیابی فارغ التحصیلان شاغل،مدیران مرتبط با خدمات مددکاری اجتماعی و اعضاء هیات علمی خواهند بود.

۳- ابزار ارزشیابی تست های ساخت یافته با درجه بندی لیکرت و ابزار دیگر، نظر سنجی و مصاحبه خواهد بود.

شاخصهای ارزشیابی برنامه:

۱- نسبت پاسخ دهندگانی که سودمندی برنامه را مناسب دانسته اند، به کل جمعیت

۲- نسبت پاسخ دهندگانی که کارایی برنامه را مناسب دانسته اند، به کل جمعیت

معیارهای موفقیت برنامه:

چناچه میزان شاخصهای فوق بیشتر از ۶۰٪ باشدبرنامه توانسته است در باره هدفهای تعیین شده به موفقیت دست یابد.

ضمائم

ضمیمه شماره ۱

منشورحقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد ؛

۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف،ادب و همراه با مهربانی باشد ؛

۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد ؛

۱-۴) بر اساس دانش روز باشد ؛

۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد ؛

۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت های درمانی بیماران باشد ؛

۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد ؛

۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد ؛

۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان،زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد ؛

۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد ؛

۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد ؛

۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری(الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد ؛

۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛

۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیماردر حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

۲-۱-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش ؛

۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم های حمایتی در زمان پذیرش ؛

۲-۱-۳) نام، مسؤولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن ، تشخیص بیماری، پیش آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار ؛

۲-۱-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان ؛

۶-۱-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۷-۱-۲) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان ؛

۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد :

۱-۲-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود.)

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد ؛

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۱-۳) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۱-۱-۳) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط ؛

۲-۱-۳) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور ؛

۳-۱-۳)شرکت یا عدم شرکت درهر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت ؛

۴-۱-۳) قبول یا رد درمان های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛

۵-۱-۳) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۲-۳) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۱-۲-۳) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه ، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد ؛

۲-۲-۳) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار(حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۱-۴) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد ؛

۲-۴) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظورکلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۳-۴) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید ؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند ؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنان‌چه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

ضمیمه شماره ۲

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان
در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند

۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.

۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.

۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام،نام خانوادگی،عنوان،نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.

۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر ، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.

۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.

۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.

۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.

۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.

۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند وزننده نا متعارف باشد.

۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوارو کفش ممنوع می باشد.

۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر ، دستبند، گردن بند و گوشواره(به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.

۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان
در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا ، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.

۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.

۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.

۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.

۵- استفاده از ادکلن و عطرهای با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

۱-رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.

۲-صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.

۳-استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.

۴-جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس ، راند بیماران و درحضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.

۵-در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.

۶-هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

۱-نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.

۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.